

**ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ПІДСТАВ ДЛЯ ЗАСТОСУВАННЯ
СПЕЦІАЛЬНОГО ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ****PROBLEMS OF DETERMINING THE GROUNDS FOR THE APPLICATION
OF A SPECIAL PRE-TRIAL INVESTIGATION**

Нікітенко В.М., к.ю.н.,

доцент кафедри правового забезпечення безпеки бізнесу

Київський національний торговельно-економічний університет

У статті досліджено проблемні питання, що виникають під час розгляду слідчими суддями клопотань сторони обвинувачення про надання дозволу на здійснення спеціального досудового розслідування. Таке досудове розслідування має винятковий характер, здійснюється за відсутності підозрюваного та на підставі надання дозволу у формі ухвали слідчого судді, якою задоволене зазначене клопотання. Особливість спеціального досудового розслідування передбачає його проведення за відсутності підозрюваного, тому вимагає дотримання процедури набуття особою такого процесуального статусу та визначення умов, за яких підозрюваний вважається оголошеним у міжнародний розшук. Доведено, що під час вирішення питання про здійснення спеціального досудового розслідування слідчий суддя зобов'язаний оцінити докази не лише з точки зору їх достатності, а й у відповідності до ст. 91 КПК, які обґрунтовують підозру особи щодо якої подано клопотання у вчиненні кримінального правопорушення. Визначено, що моментом оголошення підозрюваного у розшук не може вважатися відповідна постанова слідчого, прокурора. Підтвердженням, що особа (підозрюваний) перебуває у міжнародному розшуку є внесення даних про нього до інформаційної системи Інтерполу. З наведених питань законодавцю запропоновано внести зміни до ч. 2 ст. 297-4, п. 4 ч. 2 ст. 297-2 КПК.

Ключові слова: спеціальне досудове розслідування, обґрунтована підозра, докази, міжнародний розшук, процесуальний статус підозрюваного.

The article examines the problematic issues that arise during the examination of investigative judges' motions of the prosecution to grant permission for a special pre-trial investigation. Such a pre-trial investigation is of an exceptional nature, carried out in the absence of the suspect and on the basis of a permit in the form of a decision of the investigating judge, which granted the request. The peculiarity of the special pre-trial investigation provides for its conduct in the absence of the suspect, so it requires compliance with the procedure for acquiring such procedural status and determining the conditions under which the suspect is considered to be internationally wanted. It is proved that when deciding on the implementation of a special pre-trial investigation, the investigating judge is obliged to assess the evidence not only in terms of their sufficiency, but also in accordance with Art. 91 of the CCP, which substantiate the suspicion of a person against whom a petition has been filed for a criminal offense. It has been determined that the relevant resolution of the investigator or prosecutor cannot be considered the moment of declaring the suspect wanted. Confirmation that the person (suspect) is on the international wanted list is the entry of data about him in the Interpol information system. On these issues, the legislator is proposed to amend Part 2 of Art. 297-4, item 4 part 2 of Art. 297-2 of the CCP.

Key words: special pre-trial investigation, substantiated suspicion, evidence, international search, procedural status of the suspect.

Постановка проблеми. Новелою вітчизняного кримінального процесуального законодавства стало доповнення у 2014 р. діючого Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК) главою 24-1 «Особливості спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень», якою визначений процесуальний порядок та умови його здійснення.

Ініціатива щодо здійснення спеціального досудового розслідування (in absentia), що по суті є заочним досудовим розслідуванням, згідно із цією главою КПК виходить зі сторони обвинувачення, а саме з боку прокурора або слідчого за погодженням із прокурором у формі відповідного клопотання.

Відповідно до ч. 2 ст. 297-1 КПК підставою проведення спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень у кримінальних провадженнях є винесена слідчим суддею ухвала, якою задоволено таке клопотання, щодо підозрюваних у вчиненні окремих, визначених цією нормою, злочинів проти основ національної безпеки; життя та здоров'я людини; власності; громадської безпеки; у сфері господарської діяльності; авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань, журналістів; у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг; правосуддя та миру; безпеки людства та міжнародного правопорядку.

Зважаючи на зміст ст. 297-2 КПК, умови для досудового розслідування (in absentia) визначені у п. п. 4, 5 ч. 2 цієї статті, а саме відомості про те, що підозрюваний виїхав та/або перебуває на тимчасово окупованій території України, території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором, та/або відомості про ого-

лошення підозрюваного в міжнародний розшук, а також переховується від органів слідства та суду з метою ухилення від кримінальної відповідальності. Також сторона обвинувачення у клопотанні має зазначити обставини, що дають підстави підозрювати особу у вчиненні вказаних у ч. 2 ст. 297-1 КПК злочинів, а слідчий суддя зобов'язаний врахувати наявність достатніх доказів для підозри особи щодо якої подано клопотання у вчиненні кримінального правопорушення. Саме доведення слідчим, прокурором цих умов й обставин є підставою для прийняття судового рішення щодо здійснення спеціального (заочного) досудового розслідування.

Крім того, у згаданих випадках згідно з ч. 6 ст. 193 КПК передбачена можливість обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою за відсутності підозрюваного у разі доведення прокурором наявності підстав, передбачених ст. 177 цього Кодексу, а також наявності достатніх підстав вважати, що підозрюваний виїхав та/або перебуває на тимчасово окупованій території України, території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором, та/або оголошений у міжнародний розшук.

З огляду на викладене, суперечливими та невизначеними на законодавчому рівні є питання щодо доведення обставин набуття особою у спеціальному досудовому розслідуванні статусу підозрюваного та оголошення її у міжнародний розшук. Наслідком цього є відсутність єдності судової практики щодо надання дозволу для здійснення спеціального досудового розслідування (in absentia), а також порушення права на захист осіб, відносно яких застосовується процедура такого досудового розслідування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремим проблемним аспектам, пов'язаним із організацією

та здійснення спеціального досудового розслідування (*in absentia*), зокрема визначенню змісту та поняття досудового розслідування у кримінальних провадженнях за відсутності підозрюваного (обвинуваченого), а також процесуальних умов для здійснення такого розслідування, приділяли увагу такі відомі вітчизняні вчені та практики, як В.І. Галаган [1], І.В. Гловік [2], О.М. Дроздов [3], О.П. Кучинська [4], В.Т. Маляренко [5], О.О. Нагорнюк-Данилюк [6], М.А. Погорецький [7] тощо. Водночас проведені за останні роки наукові дослідження вчених-юристів комплексно не охоплювали означену проблематику.

Мета статті полягає в обґрунтуванні умов (підстав) для початку здійснення спеціального досудового розслідування (*in absentia*), а також вироблення рекомендацій, спрямованих на вдосконалення вітчизняного законодавства за надання слідчими суддями дозволу на проведення досудового розслідування за відсутності підозрюваного (обвинуваченого).

Виклад основного матеріалу. Доповнення КПК главою 24-1 «Особливості спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень» є одним із засобів забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду з тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений, жодна особа не була піддана необґрунтованому процесуальному примусу і щоб до кожного учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура (ст. 2).

У контексті цього ми цілком підтримуємо позицію В.Г. Дрозд, що необхідність запровадження інституту спеціального досудового розслідування (*in absentia*) була зумовлена відсутністю процедури притягнення до кримінальної відповідальності осіб, які ухиляються від прибуття до органів досудового розслідування, що унеможливило забезпечення невідворотності покарання такої особи [8, с. 333].

У ході підготовки клопотання слідчого, прокурора про здійснення спеціального досудового розслідування має бути дотримана його процесуальна форма, передбачена ст. 297-2 КПК. З приводу змісту цього клопотання варто звернути увагу на окремі питання, які істотно впливають на його задоволення або відмову у задоволенні слідчим суддею такого клопотання.

Однією із обов'язкових умов для застосування до особи процедури заочного досудового розслідування, що випливає зі змісту глави 24-1 КПК, є набуття нею статусу підозрюваного. Відповідно до ч. 1 ст. 42 КПК підозрюваним є особа, якій у порядку, передбаченому ст. ст. 276-279 цього Кодексу, повідомлено про підозру, особа, яка затримана за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення, або особа, щодо якої складено повідомлення про підозру, однак його не вручено їй внаслідок невстановлення місцезнаходження особи, проте вжито заходів для вручення у спосіб, передбачений цим Кодексом для вручення повідомлень.

В аспекті згаданого вище важливими питаннями є такі: 1) складання процесуального документу – повідомлення про підозру; 2) дотримання процесуальної процедури вручення письмового повідомлення про підозру.

За вимогами ч. 1 ст. 278 КПК письмове повідомлення про підозру вручається в день його складення слідчим або прокурором, а у випадку неможливості такого вручення – у спосіб, передбачений цим Кодексом для вручення повідомлень. Зі змісту цієї норми КПК випливає, що особа, відносно якої складено такий процесуальний документ, не прибула до слідчого, прокурора незалежно від поважності причин. У такому випадку сторона обвинувачення для вручення письмового повідомлення про підозру має керуватися ст. 135 КПК. Зокрема у ч. 2 цієї статті йдеться, що у разі тимчасової відсутності особи за

місцем проживання повістка для передачі їй вручається під розписку дорослому члену сім'ї особи чи іншій особі, яка з нею проживає, житлово-експлуатаційній організації за місцем проживання особи або адміністрації за місцем її роботи, тобто місцезнаходження особи, якій необхідно надати (передати) письмове повідомлення про підозру, не встановлено (не відомо). Саме додержання слідчим, прокурором такого процесуального порядку є належним врученням письмового повідомлення про підозру особі, щодо якої існують обставини підозрювати її у вчиненні злочину.

Отже, якщо під час досудового розслідування місцезнаходження підозрюваного невідоме або він виїхав та/або перебуває на тимчасово окупованій території України чи за межами України та не з'являється без поважних причин на виклик слідчого, прокурора за умови його належного повідомлення про такий виклик, слідчий, прокурор оголошує розшук цієї особи (ч. 1 ст. 281 КПК).

На відміну від загальних положень досудового розслідування, повідомлення про підозру за відсутності підозрюваного (*in absentia*) має низку особливостей. Зокрема, йдеться про обов'язок слідчого судді врахувати наявність достатніх доказів для підозри особи, відносно якої подано клопотання у вчиненні кримінального правопорушення, а також прокурор, слідчі зобов'язані довести, що підозрюваний переходить від органів слідства та суду на тимчасово окупованій території України, на території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором, з метою ухилення від кримінальної відповідальності та/або оголошений у міжнародний розшук.

Важливим питанням у визначенні слідчим суддею обґрунтованості підозри, зважаючи на зміст ч. 2 ст. 274-4 КПК, є лише достатність доказів. На наш погляд, констатація лише достатності доказів без оцінки їх вагомості та, щонайменше, допустимості не відповідає деяким положенням КПК з огляду на наступне.

У рамках розгляду цього питання, на нашу думку, вагомість доказів, якими обґрунтовується висунута стороною обвинувачення підозра у вчиненні суспільно небезпечного діяння, безпосередньо пов'язані із подією кримінального правопорушення та винуватості особи. Фактично такі докази мають відповідати критеріям належності.

Згідно зі ст. 62 Конституції України, ч. 3 ст. 17 КПК підозра не може ґрунтуватися на доказах, отриманих незаконним шляхом, проте не визначено загальне поняття таких доказів.

Роз'яснення з цього приводу міститься у постанові Верховного Суду від 7 серпня 2019 р. у справі № 607/14707/17. Так, докази визнаються такими, що одержані незаконним шляхом, коли їх збирання й закріплення відбулося з порушенням прав людини і громадянина, гарантованих Конституцією України, порядку, встановленого кримінальним процесуальним законодавством, або не уповноваженою на це особою чи органом, або за допомогою дій, не передбачених процесуальними нормами. Отже, умовами допустимості доказів є: одержання фактичних даних із належного процесуального джерела; одержання фактичних даних належним суб'єктом; одержання фактичних даних у належному процесуальному порядку; належне оформлення джерела фактичних даних.

Отже, на підставі аналізу цієї постанови Верховного Суду можна дійти висновку, що у судовій практиці докази, отримані незаконним шляхом, ототожнюються з їх допустимістю. Таке твердження, на наш погляд, кореспондує із вимогами ст. 87 КПК України щодо визнання очевидної недопустимості доказів.

Дещо по-іншому розглядається зазначене питання Вищим антикорупційним судом з приводу розгляду та вирішення скарг на повідомлення про підозру у ході досудового розслідування.

Так, в Огляді практики Вищого антикорупційного суду щодо розгляду та вирішення скарг на повідомлення

про підозру за період з 5 вересня 2019 р. по 27 квітня 2020 р. вказується, що повідомлення про підозру на підставі п. 3 ч. 1 ст. 276 КПК передбачає дотримання стандарту «достатніх підстав (доказів)». Рівень такого стандарту доказування і відповідно його перевірки слідчим суддею залежить від рівня обмеження прав, свобод та інтересів людини внаслідок повідомлення її про підозру та терміну здійснення ефективного розслідування. Для цілей повідомлення особі про підозру стандарт «достатніх підстав (доказів)» передбачає наявність доказів, які лише об'єктивно пов'язують підозрюваного з певним кримінальним правопорушенням (демонструють причетність до його вчинення) і є достатніми, щоб виправдати подальше розслідування для висування обвинувачення або спростування такої підозри. Отже, рівень такого стандарту доказування і відповідно його перевірки слідчим суддею залежить від рівня обмеження прав, свобод та інтересів людини внаслідок повідомлення її про підозру та терміну здійснення досудового розслідування. Тому під час розгляду скарги на повідомлення про підозру слідчий суддя повинен оцінити достатність і належність доказів стосовно того, чи досягнуто стороною обвинувачення стандарту переконання «достатність доказів» для цілей повідомлення про підозру. Наявність достатніх доказів для підозри у вчиненні кримінального правопорушення повинна досягати мінімального рівня відповідного стандарту доказування (переконання) [9].

Із наведеного випливає, що, виконуючи вимоги ч. 2 ст. 297-4 КПК, у ході розгляду клопотання сторони обвинувачення про надання дозволу на здійснення спеціального досудового розслідування слідчий суддя зобов'язаний врахувати лише наявність достатніх доказів для підозри особи щодо якої подано клопотання у вчиненні кримінального правопорушення.

З наведеного питання ми не можемо цілком погодитися із позицією законодавця та Вищого антикорупційного суду з огляду на вказане нижче. По-перше, для прийняття відповідного процесуального рішення у відповідності до ст. 94 КПК слідчий суддя має оцінити докази з точки зору, щонайменше, допустимості. По-друге, за вимогами ч. 4 ст. 87 КПК докази повинні визнаватися судом недопустимими під час будь-якого судового розгляду. В-третє, зміст ч. 3 ст. 297-3 КПК передбачає, що під час розгляду клопотання слідчий суддя має право за клопотанням сторін кримінального провадження або за власною ініціативою заслухати будь-якого свідка чи дослідити будь-які матеріали, що мають значення для вирішення питання про здійснення спеціального досудового розслідування. Фактично після допиту свідка обвинувачення або захисту слідчий суддя зобов'язаний надати оцінку цьому доказу згідно із ст. 94 КПК.

Видається, що при наданні дозволу на здійснення заочного досудового розслідування на обґрунтування підозри щодо особи, стосовно якої подано стороною обвинувачення клопотання в порядку ст. 297-2 КПК, було б доцільним слідчим суддею оцінити кожний доказ з точки зору належності, допустимості, достовірності, а сукупність зібраних доказів – з точки зору достатності та взаємозв'язку (ст. 91). Такий підхід був би запобіжником та своєрідною гарантією на стадії досудового розслідування від незаконного кримінального переслідування.

Також слід урахувати, що письмове повідомлення про підозру на стадії досудового розслідування, що здійснюється на загальних підставах, може бути оскаржене стороною захисту у порядку п. 10 ч. 1 ст. 303 КПК. Водночас ухвала слідчого судді про здійснення заочного досудового розслідування оскарженню не підлягає, чим обмежується право на захист підозрюваного у такому розслідуванні.

Іншою підставою, яка повинна бути обов'язково врахована при наданні дозволу на здійснення спеціального досудового розслідування (*in absentia*), є доведення сто-

роною, що підозрюваний виїхав та/або перебуває на тимчасово окупованій території України, території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором, та/або відомості про оголошення підозрюваного в міжнародний розшук.

Загальні положення щодо розшуку підозрюваного містяться у ст. 281 КПК, зокрема зазначається, якщо під час досудового розслідування місцезнаходження підозрюваного невідоме або він виїхав та/або перебуває на тимчасово окупованій території України чи за межами України та не з'являється без поважних причин на виклик слідчого, прокурора за умови його належного повідомлення про такий виклик, слідчий, прокурор оголошує розшук такого підозрюваного. Про оголошення розшуку виноситься окрема постановка, якщо досудове розслідування не зупиняється, або вказується в постанові про зупинення досудового розслідування, якщо таке рішення приймається, відомості про що вносяться до Єдиного реєстру досудових розслідувань. Здійснення розшуку підозрюваного може бути доручено оперативним підрозділам.

Підтвердити факт перебування підозрюваного за межами України можливо шляхом проведення комплексу слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій, зокрема отримання письмових повідомлень від підрозділів Державної прикордонної служби щодо перетину державного кордону громадянами України, включаючи відеофіксацію, зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж та електронних інформаційних систем (ст.ст. 263, 264 КПК) тощо. На наш погляд, доведення цих обставин процесуально визначеними доказами (ч. 2 ст. 84 КПК) є зрозумілим, незважаючи на відсутність судової практики з означеного питання, оскільки відповідні зміни до глави 24-1 КПК були внесені 27 квітня 2021 р.

На сьогодні проблемним питанням, яке вирішується неоднозначно при розгляді слідчими суддями клопотання слідчого, прокурора про здійснення спеціального досудового розслідування, є надання стороною обвинувачення відомостей про оголошення підозрюваного у міжнародний розшук.

З цього приводу варто вказати, що КПК не визначає поняття «міжнародний розшук» та процедури оголошення підозрюваного у такий різновид розшуку, а згідно із нормами цього Кодексу передбачено з цього приводу лише винесення слідчим, прокурором окремої постанови.

Слушною є позиція М.А. Погорельського та О.С. Старенького, які зазначають, що правильність визначення сутності цього поняття залежить від чіткості розуміння порядку оголошення особи в міжнародний розшук та його безпосереднього здійснення, встановлення органу, який оголошує особу в міжнародний розшук, моменту, з якого особа вважається такою, що перебуває у міжнародному розшуку [7, с. 75].

Діючими нормативно-правовими актами, якими регламентовано оголошення особи у міжнародний розшук, у тому числі підозрюваного, на сьогодні є постанови Кабінету Міністрів України від 30 вересня 1992 р. № 555 «Про вступ України до Інтерполу» та від 25 березня 1993 р. № 220 «Про Національне центральне бюро Інтерполу», а також Інструкція про порядок використання правоохоронними органами України інформаційної системи Міжнародної організації кримінальної поліції – Інтерпол, що затверджена спільним наказом МВС України, Офісом Генерального прокурора, НАБУ, СБУ, ДБР, Міністерства фінансів України та Міністерства юстиції України від 17 серпня 2020 р. № 613/380/93/228/414/510/2801/5.

Спираючись на аналіз цих актів, можна дійти висновку, що у загальних рисах підозрюваний вважається оголошеним у міжнародний розшук за сукупністю наступних умов: 1) слідчим, прокурором винесена постановка про оголошення цієї процесуально визначеної особи у міжнародний розшук; 2) відомості про винесення стороною обвинувачення постанови про оголошення підозрюваного

у міжнародний розшук мають бути внесені до Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі – ЄРДР); 3) органом досудового розслідування подано відповідний запит (документи) до національного центрального бюро (далі – НЦБ) Міжнародної організації кримінальної поліції – Інтерпол; 4) розміщення (внесення) даних щодо підозрюваного інформаційній системі Інтерполу.

Проте на сьогодні судова практика щодо розгляду клопотання сторони обвинувачення про надання дозволу на здійснення спеціального досудового розслідування (*in absentia*) є суперечливою саме з приводу визнання доказів на підтвердження юридичного факту оголошення підозрюваного у міжнародний розшук.

Так, деякі слідчі судді вважають достатнім доказом оголошення підозрюваного у міжнародний розшук лише винесення слідчим, прокурором відповідної постанови [10]. З такими висновками слідчих суддів ми не можемо погодитися, оскільки існує чимало випадків незаконного кримінального переслідування, що передбачає винесення безпідставної постанови про оголошення особи у розшук.

Інші слідчі судді постановляють ухвалу про здійснення спеціального розслідування на підставі наданої стороною обвинувачення постанови про оголошення особи у розшук, внесення відомостей до ЄРДР та надсилання запиту до НЦБ Інтерполу в Україні [10]. На нашу думку, звернення органом досудового розслідування із відповідними документами до НЦБ Інтерполу в Україні не гарантує розміщення інформації щодо підозрюваного інформаційній базі Інтерполу.

Ряд слідчих суддів дотримуються позиції, що обґрунтуванням оголошення підозрюваного у міжнародний розшук має бути не тільки винесена стороною обвинувачення відпо-

відна постанова, внесення цих відомостей до ЄРДР та надсилання документів до НЦБ Інтерполу в Україні, а ключовою умовою, яка підтверджує такий розшук, є внесення даних про підозрюваного до інформаційної системи Інтерполу [10]. Саме такі вимоги слідчих суддів є цілком виправданими та узгоджуються із нормативними документами, які визначають порядок оголошення особи у міжнародний розшук.

Із наведеного випливає, що законодавча невизначеність юридичного факту оголошення та перебування особи у міжнародному розшуку призводить до відсутності одностайної судової практики щодо надання дозволу на здійснення спеціального досудового розслідування (*in absentia*) за відсутності підозрюваного, що є наслідком у багатьох випадках порушення його права на захист у кримінальному провадженні та справедливий суд.

Висновки. Отже, окремі норми КПК, які регламентують застосування заочного досудового розслідування, потребують удосконалення. Зокрема, у ч. 2 ст. 297-4 КПК варто закріпити положення, що при вирішенні питання про здійснення спеціального досудового розслідування (*in absentia*) слідчий суддя зобов'язаний врахувати не лише наявність достатніх доказів для підозри особи щодо якої подано клопотання у вчиненні кримінального правопорушення, а й оцінити їх у відповідності до ст. 91 КПК з огляду на винятковість такого досудового розслідування. Крім того, у п. 4 ч. 2 ст. 297-2 КПК доцільним було б визначити та конкретизувати положення, з якого моменту підозрюваний вважається оголошеним у міжнародний розшук. Подальші наукові дослідження з цієї тематики варто спрямувати на обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою за відсутності підозрюваного з урахуванням вимог ч. 6 ст. 193, глави 24-1 КПК.

ЛІТЕРАТУРА

1. Галаган В.І. Дотримання засади невтручання у приватне життя під час спеціального досудового розслідування. *Право України*. № 7. 2015. С. 9–15.
2. Гловюк І.В. Кримінальне провадження за відсутності підозрюваного або обвинуваченого (*in absentia*) у системі кримінального провадження України. *Право України*. № 7. 2015. С. 16–25.
3. Дроздов О.М. Про перспективи перегляду в екстраординарних судових провадженнях окремих судових рішень, ухвалених у заочному кримінальному провадженні. *Право України*. № 7. 2015. С. 66–74.
4. Кучинська О.П. Спеціальне досудове розслідування і судові провадження (*in absentia*) та відеоконференція: порівняльний аналіз. *Право України*. № 7. 2015. С. 43–50.
5. Маляренко В.Т. Про заочне провадження у кримінальному судочинстві. *Право України*. № 9. 2004. С. 3–12.
6. Нагорнюк-Данилюк О.О. Спеціальне кримінальне провадження в кримінальному процесі України : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Київ, 2016. 239 с.
7. Погорецький М.А., Старенький О.С. Оголошення особи в міжнародний розшук: проблемні питання. *Вісник кримінального судочинства*. № 4. 2018. С. 71–88.
8. Дрозд В.Г. Спеціальне досудове розслідування (*in absentia*) як диференційована форма кримінального провадження. *Підприємництво, господарство і право* № 7. 2020. С. 333–337.
9. Огляд практики Вищого антикорупційного суду щодо розгляду та вирішення скарг на повідомлення про підозру за період з 5 вересня 2019 р. по 27 квітня 2020 р. URL: https://hcas.court.gov.ua/userfiles/media/VAKS/statistics/review_05.2020.pdf (дата звернення: 15 липня 2021 р.)
10. Федоренко І.Л. Міжнародний розшук, процедура *in absentia* в українському законодавстві. URL: <https://uba.ua/documents/events/2020/Kate/UBA%20Knowledge%20Hub/%D0%A4%D0%B5%D0%B4%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%86%D0%B3%D0%BE%D1%80.pdf> (дата звернення: 25 серпня 2021 р.)